

Justitiedepartementet
Enheten för processrätt och domstolsfrågor
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkande Ds 2019:10 Ett förbud mot spridning av bilder från rättegångar (JU2019/01986/DOM)

Sammanfattning

Brottsoffermyndigheten har tagit del av betänkandet med myndighetens ansvarsområden som utgångspunkt. Myndigheten har till uppgift att bevaka brottsoffers rättigheter samt främja deras behov och intressen. Det är viktigt att brottsoffer får möjlighet till den upprättelse som en lagföring av ett brott kan innebära. En förutsättning för detta är bl.a. en trygg rättsprocess där bevispersonerna kan känna sig trygga både innan, under och efter en rättegång. Spridning av bilder på enskilda personer från en rättegång kan upplevas för både parter, vittnen och åhörare som ett intrång i den personliga integriteten. I förlängningen kan det påverka såväl den aktuella rättegången som framtida processer att utreda och lagföra brott.

Brottsoffermyndigheten tillstyrker i huvudsak utredningens förslag. Vi anser dock att kravet på omfattningen av spridning och vad som utgör ringa fall enligt 9 kap 5 a § rättegångsbalken bör modifieras. Det finns även skäl att vidare utreda möjligheten att låta förbudet omfatta även fotografering och spridning av bilder från de allmänna utrymmena i domstolens lokaler, i likhet med Danmark och Norges lagstiftning.

Omfattningen av spridning samt ringa fall

Av författningskommentarerna till förslaget på ändring i rättegångsbalken framgår att "Det krävs också att bilden görs tillgänglig för fler än ett fåtal personer. Det krävs däremot inte att dessa personer faktiskt tagit del av bilden."¹ En bild kan idag snabbt få stor viral spridning även om den person som initialt tagit bilden endast spridit den till en annan person. Brottsoffermyndigheten vill här särskilt peka på att spridningen av bilder kan få allvarliga konsekvenser för enskilda även om bilden endast spridits till en begränsad krets under kort tid, t.ex. om det föreligger en hedersproblematik eller att brottet, parter eller den enskilda som syns på bilden har kopplingar till kriminella nätverk. En enstaka spridning av en bild kan därmed få påtagligt negativa konsekvenser både för enskilda och det allmänna. Vidare kan en spridning inom nämnda kretsar också leda till olagliga påtryckningar och aktualisera straffansvar för andra brott, som t.ex. olaga integritetsintrång, olaga hot eller övergrepp i rättsak.² Vi menar därför att spridningsförbudet, för att få eftersträvad effekt, bör gälla direkt då en bild spridits och gjorts tillgänglig även för endast en annan person.

¹ DS 2019:10, s. 45.

² DS 2019:10, s. 30.

Omfattningen av spridningen kan istället beaktas vid bedömningen av brottets straffvärde. Särskild vikt bör då fästas vid om sättet för eller omfattningen av spridningen av bilden varit ägnad att medföra allvarlig skada.

I förslaget framgår att spridningen är förbjuden ”om någon enskild syns på bilden”³. Som exempel på mindre allvarliga fall nämns tillfällen där endast en del av en enskild person syns på bilden men det framgår att prövningen av ringa fall ska göras utifrån en helhetsbedömning. Myndigheten anser dock att författningskommentaren bör ge uttryck för att även om endast en del av en person syns kan det anses vara brott av normalgrad när den enskilda på bilden kan identifieras genom t.ex. ärr, hår, tatueringar, smycken eller andra igenkänningstecken.

Allmänna utrymmen

Av förslaget framgår att fotografering och spridningen av bilder i och runt domstolarna har ökat.⁴ Danmark och Norge har enligt förslaget ett mer långtgående förbud mot fotografering och spridning/publicering av bilder från rättegångar.

Brottsoffermyndigheten anser att det bör utredas om förbudet mot att fotografera och sprida bilder även kan omfatta de allmänna utrymmena. De negativa effekter som förbudet avser att motverka kan nämligen uppstå på samma sätt om bilder från rättegångssalen sprids som om bilder från de allmänna utrymmena sprids.

I behandlingen av denna remiss har deltagit som beslutande generaldirektören Annika Öster och som föredragande juristen Rebecka Seton.

På Brottsoffermyndighetens vägnar

Annika Öster

Rebecka Seton

³ DS 2019:10, s. 45.

⁴ DS 2019:10 s. 16.